Jüdische Pester Zeitung.

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטעט
פיר עסטרייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פירטעליעהר׳ 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פירטעליעהר׳ 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

יידישע
פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפאנגע דעס ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין
פעסט
וואיצנער בולוואר נומ׳ 29
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

Nr. 3. זעכצעהנטער יאהרגאנג. | פעסט, מאָנטאג ט טבת התרמ״ד. | Pest, den 7 Jänner 1884.

איינע בייערן-רעוואָלוציאָן.

אין דער געגענד פאן סענט-ענדרע (אונווייט אינזערער הויפט-שטאדט) בעפינדען זיך דיא בייערן זייט נייערער צייט אין ווילדער אויפרעגונג. דיא אורזאכע היעפאָן איזט, דאס אין סענט-ענדרע אונד דען בענאכבארטען דארפערן דיא רעגאליען ביזהער פאן דען בעטרעפפענדען געמיינדען זעלבסט פערוואלטעט ווארדען, וועהרענד פאָר קורצעם דיא רעגאליען אין דיא הענדע פאן פעכטערן איבערגינגען, היעדורך שטעללען זיך דיא געביהרען אום 90 קר׳ האהער ביי יעדעם העקטאליטער וויין. דיא אינהאבער פאן ווייננערטען ערקלערטען, דאס זיא ביי איינער זאָלכען ערהאהונג דער געביהרען אונבעדינגט צו גרונדע געהען מיססען. נון ערשיענען דיא בייערן זייט איינינען טאגען, מיט פערשיעדענען געגענשטענדען בעוואפפנעט, פאָר דעו געמיינדע-הייזערן אונד פאָדערטען דיא העראבזעטצונג דער געביהרען. מאן דראָהטע איהנען מיט הערבייהאָלונג דער שאנדארמעריע, וועגן זיא זיך ניכט צוריקציהען ווערדען. אללײן דיא רעוואָלוציאָנערען בייערן גאבען ניכט נאך אונד דראָהטען דעם רעגאליען-פעכטער מיט ערמאָרדונג.

פאָרגעסטערן נון קאם דיא רעוואָלוציאָן אין דעם ערסטע אויבעק צום אויסברוכע. דיא בעוואפפנעטען בייערן וואללטען עבען דאס געמיינדע-הויז שטירמען, אלס צוויי שאנדארמען, פלאריאן ראין אונד יאזעף בענקע, צופעלליג הערביקאמען. דיא בייערן ווארען נון דער מיינונג, דאס דיא שאנדארמען געגען זיא הערבייגערופען ווארדען, וועסהאלב זיא דיא ביידען שאנדארמען אומצינגעלטען, אום זיא נאטהיגענפאללס דורך טאָדטשלאג אונשעדליך צו מאכען.

דיא שאנדארמען פערזיכערטען, דאס זיא נור צופעלליג דא פאָראיבערגינגען, אהנע זיך אין דיא שטרייט-אנגעלעגענהייט וועגען דער רעגאליען הינייןמישען צו וואללען, דאך דיא בייערן וואללטען דיעזען פערזיכערונגען קיינען גלייבען שענקען, דא זיא זיך איבערצייגט היעלטען, דיא שאנדארמען ווערדען דעסהאלב ערשיענען, אום זיא צו פערהאפטען אונד דען רעגאליען-פעכטער צו שיטצען.

פלאטצליך ערהאב איינער דער וויטהענדען בייערן איינע האקע אונד שפאלטעטע דעם שאנדארמען-פיהרער יאזעף בענקע פאן היטערטס דען קאפף. — אלס דער אנדערע שאנדארם, פלאריאן ראין, זיינען קאללעגען צו זיינען פיסען צוזאממענשטירצען זאה אונד זיך איבערצייגטע, דאס אויך זיין לעבען אין געפאהר שוועבע — דא ערגריפף ער שנעלל ענטשלאססען, זיין געוועהר אונד פייערטע צווייםאל אונטער דיא אנגעזאממעלטען בייערן. איין בייער אונד איין שלאססער-געזעללע ווארדען ערשאססען, וועהרענד איין דריטטער פאן דעם מיטהיגען שאנדארמען מיט דעם באיאנעטע מעהרערע געפעהרליכע שטיך-וואונדען ערהיעלט. — אלס דיא אנגעזאממעלטע מענגע זאה, דאס דער פלאריאן ראין מוטה גענוג האטע, זיך צו פערטהיידיגען אונד זיינע געגנער צו באדען צו שטרעקען, דא צערשטייבטע זיך אין טהייל נאך אללען ריכטונגען. — דער שאנדארם פעריעס נון דיעזען קאמפפ-אָרט אום ביי דער בעהאָרדע איבער דאס פאָרגעפאללענע דיא אנצייגע צו ערשטאטטען.

קוים יעדאך וואר דער שאנדארם פאָרטגעגאנגען, אלס דיא בייערן זיך נייערדינגס אנזאממעלטען, אום דען טאָדטען שאנדארמען צו מיסהאנדעלן אונד צו פערשטיממעלן. אלס ענדליך הילפע קאם, דא פליכטעטען דיא אויפשטענדישען בייערן אין אללער איילע. דער רעגאליען-פעכטער ענטקאם נאך סענט-ענדרע, וואָ איהם יעדאך ניעמאנד קוואַרטיער געבען וואללטע. אלס איהן ענדליך אין געווייססער מאראדי אוים מיטלייד אין זיין הויז אויפנאהם, דא ווארדען דיעזעס אים דאבע פאן דער ארטס-בעפאלקערונג אללע פענסטער איינגעשלאגען. — אין בייער דראנג פאָרגעסטערן, מיט איינעם דאלכע בעוואפפנעט, אין דיא וואָהנונג דעס רעגאליען-פעכטערס. דער פעכטער נעבסט זיינען צוויי געהילפען פליכטעטען. היערויף נאהם דער בייער 7 גולדען, דיא אויף דעם טישע לאגען, צו זיך, אונד נאכדעם ער אללע אים לאָקאלע בעפינדליכען שריפטען פערניכטעט האטטע, דא ענטפערנטע ער זיך. — דיא פעסטער שטאאטס-אנוואלטשאפט האט זיך בערייטס אן אָרט אונד שטעללע דיעזעס בייערן-אויפשטאנדעס בעגעבען אונד צאהלרייכע פערהאפטונגען פאָרנעהמען לאססען. אינדעססען איזט ניכט בעשטיממט, אב יענע פערזאָנען זיך אין האפט בעפינדען, וועלכע אן דער ערמאָרדונג דעס שאנדארמען-פיהרערס יאזעף בענקע טהיילגענאממען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (ריסטונגען צום קאמפפע.) וויא דיא בלעטטער מעלדען, ווירד אין דען וואָהנונגען צוייער מאגנאטען, דיא אין דער הויפטשטאדט איהרע פאלעסטע האבען, טאג אונד נאכט געארבייטעט. עס ווערדען אים גאנצען לאנדע אן דיא יונגען מאגנאטען אויפפאָדערונגען פערזענדעט, דאס זיא ביי דער בעפאָרשטעהענדען נייערליכען פערהאנדלונג דעס מיש-עהע-געזעטצעס אים אָבערהויזע ערשיינען אונד מיט „ניין" שטיממען מאגען! פיעלע דער אויפגעפאָדערטען האבען דענן אויך איהר ערשיינען בערייטס צוגעזאגט. — נון מעלדעט אבער דאס קלויזענבורגער בלאטט „עלענזעק" פאָלגענדעס: גראף בעלא באנפפי אונד באראָן קעמעני, וועלכע בעקאננטליך אים אָבערהויזע אויף זייטען דער רעגירונג שטאנדען אונד פיר דאס מיש-עהע-געזעטץ שטיממטען, ווערדען אן אללע מאגנאטען זיעבענבירגענס אויפפאָדערונגען, דאס זיא אונבעדינגט צור דעבאטטע צייט אים אָבערהויזע ערשיינען מאגען, אום פיר דאס מיש-עהע-געזעטץ צו שטיממען! — דא דיעזע ביידען מאגנאטען אין זיעבענבירגען דען גראָססטען איינפלוס האבען, זא ווירד דערען אויפטרעטען געוויס פאן גלענצענדעם ערפאָלגע בעגלייטעט זיין. מאן קאנן זיך דאהער ביי דער נייערליכען פערהאנדלונג דעס מיש-עהע-געזעטצעס אויף איינען ערביטטערטען פארטהיי-קאמפף געפאסט מאכען, וויא אין זאָלכער אים אונגארישען אָבערהויזע נאך קיינע געזעהען ווארדען; (ווירקליך איין שאָדע פיר דיעזען קאמפף אים אין געזעטץ, דאס קיינע איינע פראקטישע בעדייטונג ערלאנגען קאנן!) — מעהרערע עסטערייכישע מאגנאטען געבען אים געסטריגען „פעסטער ללאיד" דיא ערקלערונג אב, דאס זיא ביי דער אבשטיממונג איבער דאס מיש-עהע-געזעטץ אים אונגארישען אָבערהויזע ניכט ערשיינען ווערדען. מאגליך, דאס דיא אנוועזענהייט טיסא׳ס אין ווין דיעזע זיננעס-ענדערונג ביי דען עסטערייכישען מאגנאטען בעווירקט האט. — אים אללגעמיינען הערשט יעטצט דיא אנזיכט, דאס דיא פארלאגע איבער דאס מיש-עהע-געזעטץ אויך אים אָבערהויזע דיא מאיאָריטעט ערלאנגען ווירד. ערצבישאָף האינאלד קעהרט אין וועניגען טאגען אוים ראם צוריק. נון זאלל ער דארט פאָם פאפסטע איינען ווינק ערהאלטען האבען, דאס דיא קאטהאָלישע גייסטליכקייט אין אונגארן דעם מיש-עהע-געזעטצע געגענאיבער קיינע אללצו שראָפפע האלטונג איינגעהמען מאגע, דאמיט טיסא ניכט אים ראבע דיא אללגעמיינע אָבליגאטאָרישע ציוויל-עהע איינפיהרע. אללענפאללס ווירע עס זעהר ערווינשט, דאס דיעזער געגעליך איינטרעטע, האבסט אויבערפליססיגע קאמפף ניכט פאָרטגעזעטצט ווערדע.

* (אויסצייכנונג איינעס יודען.) אים ווין ווירד געמעלדעט: זיינע מאיעסטעט האט מיט אללערהאכסטער ענטשליעסונג פאָם 25-טען דעצעמבער פאָריגען יאהרעס דעם יידישען דיכטער לעאָפּאָלד קאָמפּערט אין ווין, אין אנערקעננונג זיינער שריפט-שטעללערישען טהעטיגקייט אונד זיינעס געמיינ-נוטציגען ווירקענס דען טיטעל איינעס „רעגיערונגס-ראטהס" טאקס-פרייא אללערגנעדיגסט צו פערלייהען גערוהט. — ווער יודען האבען דאפפעלט גרונד, איגס דיעזער אויסצייכנונג צו פרייען. — ערסטענס, וויל איין יידישער שריפטשטעללער איבערהויפט איינער זאָלך האָהען אויסצייכנונג טהיילהאפטיג ווארדע, צום „רעגיערונגס-ראטהע" ערנאננט צו ווערדען; צווייטענס אבער, וויל הערר קאמפערט אים גרונדע גענאממען עבען נור יידישעס געדיכטעט האט: ער האט זיך דורך זיינע וואונדער-שאנען ערצעהלונגען אויס דעם לעבען דער יודען אין אלטער צייט איינען אייראָפּאישען נאמען ערוואָרבען. אונד נון האבען איהם דיעזע איינפאַכען, אבער געמיטהספאָללען „יידישען געשיכטען" דען „רעגיערונגס-ראטהס-טיטעל" איינגעטראגען, זא זעהר ווירדיגט אינזער ערהאבענער מאָנארך דיא יידישע ליטעראטור! עס ווערע שאן האך אן דער צייט, דאס אויך ווער יודען ענדליך אינזערע איינגע ליטעראטור עטוואס מעהר ווירדיגען אונד שעטצען לערנען!

* (איין יודענפריינדליכער מאגנאט.) גראף יאהאנן ציראקי פערווילטע וועהרענד דעם ניי-יאהר-פעסטעס אין זיינעם שלאססע אין לאוואשבערעני (שטוהלווייסענבורגער קאמיטאט). איינע דעפוטאציאָן דער ארטס-געמיינדע, מיט דעם גייסטליכען אן דער שפיטצע, ערשיען ביים גראפען, איהן אים נאמען אללער איינוואָהנער דעס ארטעס אנלעסליך דעם ניי-יאהרעס צו בעגליקען. — גראף ציראקי ערווידערטע אויף דיא אנשפראכע דעם גייסטליכען וויא פאָלגט: „עס פרייט מיך געוויס, ווענן דיא איינוואָהנער דיעזעס ארטעס מיר איהרע פריינדליכע געזיננונג פיר מיינע פערזאָן קונדגעבען! איינע נאך גראססערע פריידע האבע איך יעדאך דאריבער, דאס היער אין לאוואשבערעני צווישען דען פערשיעדענען קאנפעססיאָנען פריעדע אונד איינטראכט הערשען. מאגע דער ארטס-פאָרשטעהער איבער דאס וואהל זעממטליכער מיטגליעדער דער ארטס-געמיינדע מיט פעטערליכער פירזאָרגע וואכען אונד דאפיר זאָרגע טראגען, דאסס דאס איינטערעססע אללער געפאָרדערט ווערדע, אהנע אונטערשיעד דער קאָנפעססיאָן אונד דער נאציאָנאליטעט!" — שפעטער ערשיען איינע דעפוטאציאָן דער יידישען געמיינדע, מיט הערן ראבבינער טויב אן דער שפיטצע, וועלכער דען הערן גראפען אים נאמען דער יידישען קולטוס-געמיינדע בעגריססטע. — גראף ציראקי ערווידערטע אויף דיעזע בעגריססונג: „מיינע הערען! איך האבע שאן אים יאהרע 1867 מיט אללעם אייפער פיר דיא גלייכשטעללונג דער יודען געקעמפפט. זיא דירפען פערזיכערט זיין, דאס איך אויך אין צוקונפט מיט

• (עדלע טהאט איינעס קאטהאלישען גייסטליכען.) אויס פריי-קירכען ווירד דעם היטיגען „פעסטער ללאָיד" בעריכטעט: „דער היעזיגע אָרטס-גייסטליכע האט בערייטס צו וויעדערהאָלטענמאלען דיא גלענצענדסטען בעוויזע אייפריכטיגער מענשענפריינדליכקייט געליעפערט, אונד וואס היעבייא דאס ריהמליכסטע איזט, בעשטעהט אין דער טהאטזאכע, דאס ער בייא זיינען וואָהלטהעטיגקייטס-אקטען קיינען אונטערשיעד דער קאָנפעססיאָנען קעננט. ערסט דיעזער טאגע בעקונדעטע ער זיינען עדלען וואָהלטהעטיגקייטס-זינן אן איינעם היעזיגען יודען. עס וואר דיעס איין זעהר ארמער מאנן, דער זיך נור דאדורך ערנעהרטע, אינדעם ער מיט איינעם „מאגערן פפערדע" טאג-פוהרען מאכטע. דער ערווארב וואר נאטירליך איין זעהר קערגליכער אונד זאָ געשאה עס, דאס ער זיך 15 גולדען אויסבאָרגען מוסטע, דיא ער ניכט וויעדער בעצאהלען קאָננטע. דאס פפערד וואורדע איהם געפפענדעט — אונד דעם ארמען מאננע דראָהטע פאָרמליך דער הונגער-טאָד. קוים יעדאָך, דאס דער עדלע גייסטליכע דיעס ערפוהר, אלס ער הערבייאיילטע אונד פיר דען ארמען יודען דיא 15 גולדען בעצאהלטע. זאָ ווארד איינע אונגליקליכע יידישע פאמיליע פאָר דעם אונטערגאנגע גערעטטעט!

נ א כ ט ר א ג.

איבער דיא ערמאָרדונג דעם געהיים-פאָליציי-שעפס זודייקין ווירד נאכטרעגליך אויס פעטערסבורג נאָך פאָלגענדעס בעריכטעט: דער אונגליקליכע זודייקין וואר דער פעהיגסטע אונד געוואנדטעסטע פערפאָלגער דער ניהיליסטען. דאס הויז, אין דעם דעססען ערמאָרדונג ערפאָלגטע, וואר אייגענטליך דער בעשטיממטע אָרט, וואָ ער זיך פאסט טעגליך איינצופינדען פפלעגטע, אום פאָן זיינען שפיאָנען, דיא דאָרט צוזאממענקאמען, געהיימע בעריכטע ענטגעגענצונעהמען. זודייקין טרוג אימטער אין דאָפפעלטעס פאנצער-העמד, האטטע דרייא געלאדענע רעוואָלווער בייא זיך אונד וואר אימטער געשמינקט אונד פערקליידעט, דאמיט מאן איהן ניכט ערקעננע. — עס קאָננטע דאהער דיעזער מאָרד נור פאָן איינעם בעקאננטען פעראיבט וואָרדען זיין, דער עס וואוסטע, דאס דער געשמינקטע אונד פערקליידעטע מאנן קיין אנדערער זייא, אלס עבען זודייקין. דער פערדאכט פאָללט אויף איינען געוויססען י א ב ל אָ נ ס ק י, דער אייגענטליך ניהיליסטענפיהרער וואר, שפעטער זיך יעדאָך פאָן זודייקין קויפען ליעס, אום דיא ניהיליסטישען אומטריעבע צו פערראטהען. דיעזער מענש ווירד געגענווערטיג פאָן 400 פאָליציסטען אלל-איבעראלל געזוכט. מערקווירדיג היעבייא איזט, דאס יאבלאָנסקי ווירקליך אין 27 פעללען זיינע פריהערען געזיננונגסגענאָססען, דיא ניהיליסטען, בייא זודייקין פערראטהען האט! אונד דאָך שיינט דאס גאנצע איין שווינדעל צו זיין. ער שפיעלטע עבען נור דעסהאלב דען פעררעטהער, אום דען זודייקין, דער צו איהם פערטרויען געפאסט האטטע, אין דיא געוואלט דער ניהיליסטען לאָקען צו קאָננען. — דער קאיזערליכע האָף אונד דיא האָכסטען שטאאטס-בעאמטען זינד איבער דען פאלל זעהר בעשטירצט. דיא וואכען אים קאיזערליכען ווינטער-פאלאסטע ג א ט ש י נ א זינד פערדאָפפעלט וואָרדען. דעם זודייקין וואורדען דיא שריפטשטיקע, דיא ער בייא זיך האטטע אונד אויפצייכנונגען פאָן ניהיליסטען ענטהיעלטען, גערויבט. אלליין דיא שטאאטס-פאָליציא ארבייטעט טראָטצדעם אונערמידליך אונד נימטט מאססענפערהאפטונגען פאָר."

דאס אין בערלין ערשיינענדע פאָליטישע בלאטט „גערמאניא" שרייבט: „עס אונטערליעגט מעהר קיינעם צווייפעל, דאס דיא פעראונגליקונג דעם רוסישען קאיזערס אויף דער יאגד קיין בלאָסער צופאלל וואר. עס האנדעלט זיך היעבייא געוויס אום איינען ניהיליסטישען איבערפאלל. איין ניהיליסט האט דען קאיזער אנגעשאָססען אונד אויך געטראָפפען. ווענן דיא פפערדע שייא געוואָרדען אונד דען קאיזער אוים דעם שליטטען געשליידערט האבען — זאָ איזט אלל דיעס נור איינע פאָלגע יענעס שוססעס. דיא פערוואונדונג דעם קאיזערס ריהרט דענן אויך ניכט פאָן יענעם ש ט ו ר צ ע הער, זאָנדערן פאָן איינעם שוססע. אין דער טהאט געברויכען דיא ארצטע יעטצט ביים ליידענדען מאָנארכען נור יענע מ י ט ט ע ל, וועלכע בלאָס צור היילונג פאָן שוס-וואונדען אין אנווענדונג צו קאָממען פפלעגען. — דיעס איזט דער גרונד, דאס מאן דיא פערוואונדונג דעס קאיזער וועהרענד פאָללער 10 טאגע צו פערהיימליכען זוכטע. אבער אלס אויך דער אונפאלל זיך ניכט ווייטער פערהיימליכען ליעס, דא לויטעטען דיא בעריכטע העריבער זאָ פ ע ר ש י ע ד ע ן, דאס מאן נאָך אימטער דיא אבזיכט מערקט, דיא וואהרע טהאטזאכע צו פערטושען.

פ ע ר ל אָ ז ו נ ג.

1) ד ע ר 1854-ע ר - ל אָ ז ע.

בייא דער אם 2. יענער 1884 פאָרגענאָממענען ציעהונג דיעזער לאָזע וואורדען פאָלגענדע סעריען געצאָגען: 109 208 323 348 385 470 600 758 765 853 982 1001 1076 1292 1351 1414 1496 1523 1552 1560 1623 1666 2008 2038 2125 2222 2350 2393 2526 2536 2812 2844 2863 2895 3557 3589 3594 3604 3675 3725 3748 3944.

2) ד ע ר ק ר ע ד י ט-ל אָ ז ע.

בייא דער אם 2. יענער פאָרגענאָממענען ציעהונג דיעזער לאָזע וואורדען פאָלגענדע סעריען געצאָגען: אי׳ צ׳ 14 27 1239 1275 1419 1627 1685 1705 1904 3215 3358 3685 4113 אונד 4181. פאָן דיעזען פיעל דער הויפט-טרעפפער מיט 30000 גולדען אויף ס׳ 15 נ׳ 82; דער 2-טע טרעפפער מיט 15000 גולדען אויף ס׳ 2766 נ׳ 37. פערנער געוואננען יע 5000 גולד׳ ס׳ 1411 נ׳ 35 אונד ס׳ 1836 נ׳ 14.

3) ד ע ר ו ו י ע נ ע ר-ל אָ ז ע.

בייא דער אם 2. יענער פאָרגענאָממענען ציעהונג וואורדען פאָלגענדע סעריען געצאָגען: 68 197 466 665 687 982 1114 1976 2163 2486 אונד 3996. — פאָן דיעזען פיעל דער הויפטטרעפפער מיט 200000 גולד. אויף ס׳ 2968 נ׳ 76; דער 2-טע מיט 50000 גולד׳ אויף ס׳ 983 נ׳ 35 אונד דער 3-טע מיט 10000 גולד. אויף ס׳ 3968 נ׳ 54.

4) דער עסטערהייבישען ראָטהע-קרייץ-לאָזע.

בייא דער אם 2-טען יענער פאָרגענאָממענען ציעהונג דיעזער לאָזע פיעל דער הויפטטרעפפער מיט 100000 גולד. אויף ס׳ 10045 נ׳ 24 אונד דער 2-טע טרעפפער מיט 1000 גולדען אויף ס׳ 4389 נ׳ 12. פערנער געוואננען: יע 500 גולד. ס׳ 935 נ׳ 44, ס׳ 4898 נ׳ 43, ס׳ 6232 נ׳ 8 אונד ס׳ 9881 נ׳ 4.

ג ע ש ע פ ט ס ב ע ר י כ ט.

פ ע ס ט ע ר-פ ר י י ז ע.

געטריידע-געשעפט. פאָן ו ו י י צ ע ן וואר געסטערן מעסיג צו מארקטע געבראכט, דער פערקויף וואר שוואך 8000 מעטער-צענטנער וואורדען פערקויפט.

ו ו י י צ ע ן טהייס. 100 מעטצר׳ 78.4 קילאָ 9.90 גול. 100 מעטער-צענטנער 78, קילאָ׳ 90.0 גולדען. — — 200 מעטער-צענטנער 72׳ קילאָגראמם 9.90 גולדען, 200 מעטערצ׳ 77 ק׳ 9,50 גול. 600 מטרצ׳ 76, קילאָ 9,72½ גול. פ ע ס ט ע ר-ב אָ ד ע ן 100 מעטערצ׳ 78.7 קילאָ 9.95 גולד. אָבער-טהייס 100 מעטערצר׳ 76.2 קילאָ 9.70 גולד. — ווייסענבורגער 700 מעטערצ׳ 79. קילאָ 10,10 גולד. — באטשקאער: 1000 מעטערצ׳ 75.3 קילאָ 9.60 גולד. — ארארער 1000 מעטערצ. 76.5 קילאָ 9.50 גולדען. —

(אללעס פער 3 מאָנאטע.)

ק אָ ר ן (נייא) 7.50 - 7 75 גולד.

ה א פ ע ר (נייא) 6,90—7,20 גולד.

ק ו ק ו ר ו ץ 6.65 גולד.

פ ע ס ט ע ר ש ל א כ ט פ י ע ה-מ א ר ק ט. בייא דער אם 3-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטענען וואָכען-מארקטע וואורדען 1293 שטיק גראָס- אונד 334 קליין-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאָן וואורדען פערקויפט: 16 שטיק ש ט י ע ר ע, פער שטיק פאָן 90—145 גולדען — 662 אָכסען דאס פאאר פאָן 160—320 גולד. 340 קיהע, דאס פאאר פאָן 170—260 גול. 138 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 70—175 גול. 147 שטיק ביפפעל, דאס פאאר צו 150—210 גולד., 333 שטיק קעלבער, דאס שטיק פאָן 10—40. גול. שטיק — שאאפע דאס פאאר פאָן 8—11.50 גול. פרייזע פער 100 קילאָ: אָכסען-פלייש —.53—58 גולד. — קוה-פלייש — 51—.53 גולד. קאלב-פלייש 53—80 גולד. — אונד ביפפעל-פלייש 45—50 גולד.

לאָטטא-ציעהונג פאָם 2. יענער 1884.

ב ר י נ ן 25 51 20 63 35

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

קורז-טאבעללע פאָם 3. יענער.

געלד-קורז

	פל.	קר.
ווילבער-אַשיא	100	—
דוקאַטען	5	72
עסטערייכ-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	9	—
נאפאָלעאָנדאָר	9	59
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	59	30
20 מארק-שטיקע	11	86
פאפיער-רובעל	1	17

לאָזע.

	פל.	קר.
1854-ער 4-פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	121	—
1860-ער " גאנצע	131	30
דטאָ " האלבע	141	50
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	167	25
דטאָ " 50	166	50
דאָנאַ רעגולירונגס-לאָזע	147	25
טירקען-לאָזע	19	25
קרעדיט-לאָזע	172	—
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	3[illegible]	75
דאָנוי-דאמפשיפפאהרטס-לאָזע	110	—
אינזברוקער לאָזע	21	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	17	50
קראָקויער לאָזע " 20	—	—
אָפנער לאָזע " 40	38	—
פאלפי לאָזע " 40	35	—
רודאָלפס לאָזע " 10	19	75
סאלם לאָזע " 10	53	75
זאלצבורגער לאָזע " 20	23	—
סט.-גענאָאיס לאָזע " 40	48	75

ר אָ ז ע.

	פל.	קר.
[illegible] לאָזע צו 20 גולד.	23	—
טריעסטער לאָזע " 100	126	—
דטאָ " 50	64	—
וואלדשטיין-לאָזע " 20	27	25
ווינדישגרעץ " " 20	26	75
אונגארישע-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	112	75
טהייסרעגאל-לאָזע	110	80
וויענער לאָזע	125	—

ווערטה-פאפיערע

	פל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	120	35
דטאָ " צו 4%	88	35
אונגארישע פאפיער-רענטע	[illegible]5	80
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	100	25
טעמעשוואַרער באנאטער	99	50
זיעבענבירגישע	98	40
גאליציש	99	30
בוקאָווינא	97	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	140	50
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	97	50
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	100	—
דער אונגארישען היפאָטהעקען באנק צו 5½ פּראָצענט	1[illegible]0	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פּראָצענט	100	—
דער אָסט-באהן	97	—
" נאָרד-אָסט-באהן	147	—

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען (נייער)	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
נאָרד-אונגארישער	75	. .
"	76	. .
"	77	9 20—9.25
"	78	9 5—9.30
"	79	9.35—9.40
"	80	9 45 9.50
"	81	9.55—9,60
פעסטער-באָדען	75	
"	76	
"	77	9 45—9.50
"	78	9.55 - 9.60
"	79	9.65—9.70
"	80	9,80—9.85
"	81	9 90—9 95
טהייס	75	
"	76	
"	77	9.55—9.60
"	78	9.65—9 70
"	79	9.75—9 80
"	80	9.85—9 90
"	81	9.95—10—
ווייסענבורגער	76	
"	77	9.45—9.50
"	78	9.55—9 60
"	79	9.65—9 70
"	80	9.80—9.85
"	81	9.90—9,95

פ ר י כ ט ע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן . . .	70 —	8 10 – 7.80
גערסטע מאלץ	62	— —
" פוטטער	62	7.50—7.25
האפער	40	7.15 - 6.80
קוקורוץ באנאטער	75	6.60—6.50
אנדערע	73	6.75 - 6.65
הירזע	--	6 60— 6.50

[illegible]		פער הערבסט	פער 100 קילאָגראמם
ווייצען	פריה-יאהר		10 11
קוקורוץ	"		6 73
גערסטע	"		
האפער	"		7.24
רעפס	"		—

ז א ק - מ ע ה ל		קר. פל.
נומטער 0	דער זאק צו 100 קילאָגראמם מיט זאק פרייא באָדן.	19 —
" 1		18 40
" 2		17 80
" 3		17 —
" 4		16 —
" 5		15 20
" 6		14 30
" 7		13 30
" 8		12 40
" 8½		11 00
שפירימוס: אלטע מעהאַרע פרעסהעפע		33,50
" נייע " קארטאָפפעל		31 —

Eigenthümer und verantwortlicher Redakteur: M. REIS. Budapest, 1884. Druck, v Moritz Burian Waitznerboulevard.

פֿאסט-אמטע פֿאָן בודא-פּעסט איינע אייזערנע קיסטע געשטאָהלען וואָרדען, דיא 200,000 גולדען ענטהיעלט. אנדערע נאכריכטען בעהויפּטען, זאָגאר דאס אין דיעזער קיסטע דער בעטראג פֿאָן 245,000 גולדען ענטהאלטען וואר.

* (וועראָוואי ווירד מירבע) פֿאָרגעסטערן ערשיען יוליאוס וועראָוואי ביים אונטערזוכונגס-ריכטער צאראָן אונד גאב פֿאָלגענדע ערקלערונג אב: „עס וואורדע געגען מיך דיא שטראַפֿגעריכטליכע אונטערזוכונג בעשלאָססען. געגען דיעזען בעשלוס מעלדעטע איך פֿאָר וועניגען טאגען דיא אפּפּעללאציאָן אן. — דאָך, איך האבע מיך אנדערס בעזאָננען; איך ציעהע מיינע אפּפּעללאציאָן צוריק אונד געבע מיך דאמיט צופֿריעדען, וועגן געגען מיך דיא שטראַפֿגעריכטליכע אונטערזוכונג אָרדנונגסגעמעס איינגעלייטעט ווירד!“ — דער מאנן מיט דער פֿרעכען שטירנע שיינט עגליך דאָך אין וועניג דען מוטה פֿערלאָרען צו האבען. ער זיעהט איין, דאס מיט דעם עוויגען טראָטצע דענן דאָך ניכט פֿיעל געטהאן זייא. — איבריגענס האט יא וועראָוואי איינען שפּעקטאקעל אויך וועגען דער קייצאָנס-אנגעלעגענהייט צו בעשטעהען! יעדער מיס איינמאל זיינע זונדען ביסען; וועראָוואי האט נאר צו זעהר זיין געוויססען מיט איינער שווערען זונדענלאסט ערדריקט. מאָן מיס איינע וואהרהאַפֿטע ראָס-נאטור האבען, אום אינטער איינער זאָלכען לאסט ניכט צו גרונדע צו געהען!

* (דיא ערמאָרדונג דעס געהיימען פּאָליציי-שעפֿס זודייקין) לאסט דיא אייפֿערגעטען געמיטהער אין פּעטערסבורג נאָך אימטער ניכט צור רוהע געלאנגען. זאָ ווירד אויס דער רוסישען הויפּטשטאדט דער „נייען פֿרייען פּרעססע“ היעריבער נאבטרעגליך נאָך פֿאלגענדעס מיטגעטהיילט: „מיט דעם מאָרד דעס אינשפּעקטאָרס דער געהיים-פּאָליציי, אָבערסט-לייטנאנט זודייקין, אונד דעססען בעגלייטער האבען דיא ניהיליסטען איין אין דער אינלענגסט היער אבגעהאלטענען ניהיליסטען-פֿערזאממלונג בעשלאססענעס טאָדעסאורטהייל אין אויספֿיהרונג געבראכט. זודייקין וואר איבריגענס שאָן לענגסט דער ראבע דער רעוואָלוציאָנערען ניהיליסטען אלס אָפּפֿער אויסערקאָרען, דענן אים לייפֿע דעס לעטצטען יאהרעס האט זודייקין, אבגליך זיינע וואהנונג פֿאָן צאהלרייכען שאנדארמען אונד געהיים-פּאָליציסטען איבערוואכט וואר, פֿאסט טעגליך „אנאָנימע“ דראָהבריעפֿע עמפּפֿאנגען. זודייקין, דעם דיא גאנצע פֿערפֿאָלגונג דער ניהיליסטען איבערגעבען וואָרדען, אונד וועלכער פֿאָללשטענדיג פֿריע האנד האטטע, צו טהון, וואס איהם בעליעבטע, וואר זיינער גרויזאמקייט אונד ריקזיכטסלאָזיגקייט וועגען, ביא דען ניהיליסטען בעזאָנדערס פֿערהאסט. פֿאָר אונגעפֿעהר איינעם יאהרע ערליעס זודייקין מיט ערלויבניס דער רעגיערונג איינען אויפֿרוף אן דאס רוסישע פֿאָלק, אין וועלכעם דאסזעלבע אויפֿגעפֿאָדערט וואורדע, אללע „פּאָליטיש פֿערדעכטיגען“ אנצוגעבען, אונד גראָססע בעלאָהנונגען דעניעניגען פֿערשפּראָכען וואורדען, דיא אין דיא „געהיים-פּאָליצייא“ אונטער זודייקין איינטרעטען וואָללען. זעלבסטפֿערשטענדליך, דאס דיעזער אויפֿרוף נור אונווילען ערעגטע, אונד נור געמיינע, געוויססענלאָזע פֿערזאָנען ליעסען זיך קויפֿען, דיא ראָללע דער געהיים-פּאָליצייא צו שפּיעלען. — אלס זודייקין פֿאָר איינינען מאָנאטען אויס כארקאָוו, וואָהין ער געשיקט וואָרדען, אום דיא געריכטליכען אונטערזוכונגען געגען דיא ניהיליסטישען שטודענטען צו לייטען, צוריקגעקעהרט וואר, וואורדע דערזעלבע נאכטס אויף דען שטראססען פּעטערסבורגס פֿאָן צווייא שטודענטען איבערפֿאללען, וועלכע איהם מיט רעוואָלווערן דראָהטען, אונד נור נאבדעם ער מיט איינעם „הייליגען שוואור“ דען שטודענטען פֿערשפּראָך, קינפֿטיגהין דיא ניהיליסטען אין רוהע צו לאססען, ענטגינג ער דאמאלס דעם זיכערן טאָדע. צווייא טאגע נאָך דיעזעם איבערפֿאלל וואורדען צווייא שטודענטען, דיא יעדאָך ניכט איבערוויעזען וואָרדען, אן דעם איבערפֿאלל טהיילגענאָממען צו האבען, ארעטירט אונד נאָך סיבירען טראנספּאָרטירט. — עס וואר אויך אללגעמיין בעקאנט, דאס זודייקין דיא ארעטירטען, פּאָליטיש פֿערדעכטיגען פּערזאָנען, וועלכע אין זיינע געוואלט געריעטהען, אונמענשליך מארטערטע, אום זיא צו געשטענדניססען צו בריגנען. — וואס דען פֿערלויף דער בלוט-טהאט אן זודייקין בעטריפֿפֿט, זאָ וואורדע דער אינשפּעקטאָר דער געהיים-פּאָליצייא, זודייקין, פֿאָן איינעם געוויססען יאבלאָנסקי, וועלכער איינינע צייט אלס אגענט אים דיענסטע דער געהיים-פּאָליצייא געשטאנדען, אויפֿגעפֿאָדערט, אין דעססען וואהנונג צו ערשיינען, דא ער איהם וויכטיגע נאכריכטען איבער דיא טהעטיגקייט דער ניהיליסטען מיטצוטהיילען האבע. זודייקין, וועלכער דען יאבלאָנסקי קאננטע אונד דעמזעלבען זאָגאר „אויפֿטרעגע אים דיענסטע“ געגעבען, ערשיען זאָפֿאָרט מיט זיינעם בעגלייטער. ביידע נאהמען אויף דען איהנען פֿאָן יאבלאנסקי אנגעוויעזענען שטיהלען פּלאטץ, מיט דעם ריקען געגען דיא אינס נעבענצימער פֿיהרענדע טהיר. פּלאָטצליך גינג דיעזע אויף, פֿיער מיט אייזערנען שטאנגען בעוואפֿפֿנעטע מענער שטירצטען אינס צימער אונד וואַרפֿען זיך איבער זודייקין אונד זיינען בעגלייטער. דיעס געשאה זאָ בליטצשנעלל, דאס דיא פּאָליצייא-אָפֿפֿיציערע ניכט איינמאל צייט האטטען, איהרע רעוואָלווער צו ציעהען. זודייקין, דער איינען ריעזע-האַפֿטען קאָרפּערבוי האטטע, געלאנג עס, נאָך קורצעם רינגען, זיך פֿרייא צו מאכען, וואורדע אבער אין דעמזעלבען איינגענבליק פֿאָן יאבלאָנסקי דורך איינען רעוואָלווער-שוס צו באָדען געשטרעקט. דיא קוגעל וואר, וויא דיא שפּעטערע אֶרצטליכע אונטערזוכונג דער לייכע קאָנשטאטירטע, דורך דיא לונגע געדרונגען אונד דער טאָד מוס איינגענבליקליך איינגעטרעטען זיין. דער בעגלייטער זודייקין'ס וואורדע דורך איינען שלאג אם קאָפּף בעזינגונגסלאָז אונד שווער פֿערוואונדעט. דער מאָרד וואורדע ערסט דאנן ענטדעקט, אלס זודייקין נאָך זיינער וואָהנונג ניכט צוריקקעהרטע. אבגליך הויזדורכזוכונגען אונד צאהלרייכע פֿערהאַפֿטונגען זאָפֿאָרט אונטערנאָממען וואורדען, איזט עס דער פּאָליצייא נאָך ניכט געלונגען, דען מאָרדערן אויף דיא שפּור צו קאָממען. — זייט דער ערמאָרדונג דעס שעפֿ'ס דער פּעטערסבורגער געהיים-פּאָליצייא זודייקין ווירד דערזעלבע דורך זיינען עהעמאליגען געהילפֿען ניקאָלאי רוססינאָפֿף אים אמטע ערזעטצט. וואס דיא „פֿערדיענסטע“ רוססינאָפֿף'ס בעטריפֿפֿט, זאָ זינד דיעזעלבען האָכסט אונבעדייטענד, דענן זיא בעשטאנדען נור אין אונמענשליכער בעהאנדלונג דער פֿערהאַפֿטעטען ניהיליסטען, וועלכע ער הייפֿיג איינגעהענדיג זאָ לאנגע שלוג, ביז זיא בעוואוסטלאָז אונטער זיינען שלעגען צוזאממענשטירצטען. רוססינאָפֿף אונד זיינע לייטע געבען זיך אללע מיהע, אום דיא מאָרדער זודייקין'ס צו ערפֿאָרשען, ביז היינטע יעדאָך פֿערגעבליך, טראָטצדעם רוססינאָפֿף דעם אנגעבער 10,000 רובעל בעלאָהנונג פֿערשפּריכט. דיא מאָרדער זודייקין'ס שיינען זיך גראָססער פֿערבינדונגען ערפֿרייט צו האבען, ווענינסטענס לאסט דאראויף דיא פֿערהאַפֿטונג איינער „האָכגעשטעללטער אמטספּערזאָנען“ שליעסען.

* (דר' עדוארד לאסקער-טאָדט:) הייטע טראַף אויס ניו-יאָרק (נאָרד-אמעריקא) דיא טעלעגראַפֿישע נאכריכט איין, דאס דער בעריהמטע יידישע שטאאטס-מאנן דר' עדואַרד לאסקער אין דער נאכט פֿאָם 5.-טען אויף דען 6.-טען דיעזעס פּלאָטצליך אן הערצשלאג געשטאָרבען איזט. — דר' לאסקער, דער אבגליך יודע, צו דען ערסטען, האָכגעאכטעטסטען פּאָליטיקערן דעס דייטשען רייכעס געהאָרטע, צערוואַרף זיך בעקאנגטליך פֿאָר מעהרערען מאָנאטען אים דייטשען רייכסטאגע מיט דעם פֿירסטען ביסמארק, פֿאָן דעססען ליינען ער זיך ניכט בעהערשען לאססען וואָללטע. אים פֿערדרוס, דאס ער זיינע פֿרייהייטליכע פּאָליטיק ניכט דורכזועטצען קאָננטע, פֿערליעס ער דייטשלאנד, אום זיך אין דעם פֿרייהייטליכען אמעריקא איינע נייע היימאט צו גרינדען. ער וואר אם 5.-טען דיעזעס ביים יידישען באנקיער זעליגמאנן אין ניו-יאָרק צו איינעם נאכטמאהלע

נעגען קאממט. זיא עראַטהמעט זאָ שטארק, דאס מאן ניכט זעהען קאנן, אָב דיא אויגען נאָך בעזאָנדערס יאָזה פֿאָן ד ו י י נ ען זיינ. עטמא פֿריט זיך אונענדליך אונד בעדויערט נור, דאס וועראָשאָוואַי — ביא נעננונג דעס נאמענס פֿליעגט עס איממער שטאלין איבער איהרע ציגע — נעראדע ניכט צו הויזע איזט. דאנן ווירד מאן דורך אללע צימער געשלעפּפּט, ניכט נור ביים ערסטען בעזוך, נין, יעדעסמאל. מאן מוס דיא היבשען מאָבעל בעוואונדערן, וועלכע דאָזא פֿיר איהרע שוועגערין איינגעריכטעט האט, אונד דיא נון פֿיר וועראָשאָוואַיס געשמאק שפּרעכען זאָללען. דאנן מוס מאן אימטער דיא לאנגע געשיכטע פֿאָן וועראָשאָוואַיס קרימאבענטייערן אנהאָרען, וויא ער אלס ברייטיגאם איהר זאָ שאָנע בלומען-שטרייסע געשיקט האבע, אונד וויא ער יעטצט נאָך נאנין אונגלויבליכע סוממען פֿיר בלומען אויסגעבע. זיא בעקאָממע בלומען צוואר נור זעלטען, אבער עס מיססטען וואהרע פּראכטשטיקע זיין, דענן דיא רעכנונגען דעס געשעפֿטס זייען אונגעהייער. דאביא צייגט עטמא איין קליינעס שטרייסכען פֿאָן געפֿילטען ווייסען פֿיילכען אונד פֿראגט ענגסטליך, יא צישטערנד, אָב דאס ניכט דיא קאָסטבארסטען בלומען פֿאָן דער וועלט זייען? אונד מאן מוס דאצו „יא“ זאגען, אונד איילען, פֿאָרטצוקאָממען, דענן מאן האבע דאס געפֿיהל, עטמא קאָננטע איינעם זאָנסט פּלאָטצליך אים דען האלז פֿאללען אונד זיך דא טאָדט וויינען.

עס וואר פֿיר נושע פֿריינדע אונד בעאָבאכטער, עס וואר פֿיר היינריך, איהרען ארצט, ניכט שווער, היגטער עטמא'ס „לעבהאַפֿטעם וועזען“ איינע טיעפֿע „שוועהרמוטה“ צו ענטדעקען. אבער נור פֿריא פֿאָן קאראשי קאָננטע אהנען, וואס וועראָשאָוואַיס שיכטערנע נאטטין אין דען וועניגען מאָנאטען איהרער עהע ערלעבט האטטע, וואס זיא טעגליך עמפּפֿאנד. וואוסטע עטמא דאָך אין איהרעם בעשיידענען הערצען זעלבסט ניכט, אָב זיא ווירקליך עלענד וואר, אָדער פֿאָר זיך זעלבסט נור זאָ ערשיען; אָבס אן איהר אָדער אן איהם לאג, דאס זיא מאנכמאל דען קאָפּף צווישען איהרע הענדע נאהם אונד דיא שלעפֿען פּרעססטע, אלס וואָללטע זיא איהרעם טרויריגען דענקען איין ענדע מאכען.

וואנן וואר וואָהל דיא אנגסט צוערסט איבער זיא געקאָממען? הייטע, וואָ וועראָשאָוואַי זיא נאָך ווייט דעם מאָרגען ניכט אנגעריהרט האטטע? געסטערן, אלס ער זיא האָהניש מיט דער שאָנען, טאקטפֿאָללען אונד דאָך אויך ווילדען שוועגערין, פֿריא שטיינער, פֿערגליכען האטטע? אין דען פֿיעלען וואכען, אין דענען וועראָשאָוואַי אין זיין עהעמאליגעס יונגגעזעללענלעבען וויעדער איינגעגאנגען אונד דיא טאגע מיט שפּיעלען, דיא אבענדע וויעדער ווייס וואָ, דיא נעכטע וואהרשיינליך עבענפֿאללס ביים שפּיעלטיש צובראכטע? וואנן וואר דיא אנגסט צוערסט אין איהר ערוואכט? אויף דער אונערטרעגליכען האָכצייטסרייזע, אויף וועלכער ער זיא זאָ ריקזיכטסלאָז אין דען האָטעלס העראומשלעפּפּטע, זיא ביא אללען פֿראגען אויף דאס רייזעבוך פֿערוויעס — ער, דער דאָך אללע דיעזע אָרטע אונד רייזע קאַננטע אונד איהר העטטע ערקלערען מיססען, — אויף דער האָכצייטסרייזע, אויף דער ער איהר זיינע פֿרייהייט ניכט פֿערבארג, דא זיא איינמאל צוזאממענבראך אונד דורך אונוואָהלזיין געצוואונגען וואורדע, איהן אלליין דיא „געמיינזאמע טאפֿעל“ בעזוכען צו לאססען? וואנן צוערסט? אם ענדע נאר שאָן וועהרענד דער ברויטצייט, אלס ער, זאָ זעהר זיא איהן אויך דאראום מיט בליקען באט, קיין איינציגעס, איינציגעס גוטעס, ליעבעס וואָרט צו איהר געזאגט האטטע?

אונד וואר זיא זיך דען יעטצט ענדליך קלאר דאריבער, וואס זיא פֿיר דען ענטזעטצליכען מאנן עמפּפֿאנד? זיא פֿירכטעטע זיך פֿאָר איהם. יא, דאס וואר דאס איינציגע, וואס זיא מיט בעשטיממטהייט וואוסטע. אבער ליעבטע זיא איהן דארום וועניגער, ליעבטע זיא איהן ניכט נאָך מעהר, אלס דאמאלס, דא זיא אים סאלאָן דער שטאלצען וועראָשאָוואַי נאָך פֿאָן פֿערנע אים איהרעם ווינקעל אלס האלב-פֿערגעסענע מיט לייכטענדען אויגען בעאָבאכטעט? דאמאלס וואר ער פֿיר זיא דאס איבעלד איינעס קאוואליערס געוועזען, וויא זיא עס אלס קינד אין דער שולע צוערסט געטרוימט, דאנן אין איהרער פֿעטערליכען וואָהנונג פֿאנטאסטיש אויסגעמאָהלט האטטע, אונד דיעזער קאוואליער וואר ער יא היינטע נאָך! ער שפּיעלטע, ער טראנק לייבענשאפֿטליך, ער ליעבטע פֿיעללייכט אויך לייבענשאפֿטליך. אללע דיעזע ענטזעטצליכען דינגע וואָרען אבער דאָך וואָהל זיין גוטעס „ריטטעררעכט“. עטמא וואוסטע עס ניכט אנדערס, אונד דאָזא, דיא וועלט-ערפֿאהרענע דאָזא, שעטצטע איהן יא נעראדע אום דיעזער איינענשאפֿטען וויללען אויך! נין, דאס וועראָשאָוואַי איין קאוואליער וואר אונד בליעב, דאס ער אין דער עהע ניכט איין „אלל-טאגס-מענש“ וואורדע, דאס מוססטע איהם עטמא נון איינמאל פֿערצייהען; דאס מוססטע זיא טראגען, דענן זאָ איינען קאוואליער, דיעזען, עבען דיעזען וועראָשאָוואַי האטטע זיא יא געליעבט, אונד וויא געליעבט, דיעזען וועראָשאָוואַי האטטע זיא אין איהרעם אונזעליגען האָכמוטה צום מאנגע בעגעהרט אונד געוואָננען.

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

גאנצער קראפט דאפיר איינטרעטען ווערדע, דאס דיא רעכטע דער יידישען בירגער דעם לאנדעס קיינערלייא שמעלערונג ערליידען!" — וויר פערצייכנען דיעזע יודענפריינדליכע אייסערונג איינעס זעהר האכגעשטעללטען אונד איינפלוסרייכען אונגארישען מאגנאטען מיט אום זא גראססערער גענוגטהואונג, אלס עבען אין נייעסטער צייט דיא מאגנאטען אונגארנס, אלס מיטגליעדער דעם אבערהויזעס, ליידער אייסערסט ווענינ יודענפריינדליכקייט געצייגט!

* (דאס אורטהייל געגען דיא ניי־שטעטטינער יודען־אויפגעהאבען!) אים לייפציג ווירד פאם 7-טען דיעזעס טעלעגראפירט: „דאס רייכסגעריכט האט דאס אורטהייל אים פראצעססע בעציגליך דעם בעקאנגטען סינאגאגענ-בראנדעס אין ניי-שטעטטין (נארד-דייטשלאנד) אויפגעהאבען, אונד וויעז דאס לאנדעסגעריכט צו קאניטין צו איינער נייען אונטערזוכונג דער גאנצען אנגעלעגענהייט אן." — אונזערע לעזער דירפטען זיך וואהל נאך דיעזעס פראצעססעס עראיננערען, דעססען טרויריגער אויסגאנג געוויס אין אללען יידישען קרייזען פאן גאנץ אייראפא איינען פיינליכען איינדרוק געמאכט. — אין ניי-שטעטטין וואר נעמליך אים פערפלאססענען זאממער דער בעקאנגטע אנטי-סעמיט, דר. הינריצי אויס בערלין, אונד היעלט דארט וויעדערהאלט אויפרייצענדע רעדען געגען דיא יודען. קורץ דאראויף בראננטע דיא סינאגאגע פאן ניי-שטעטטין ניעדער. עס לאג אויף דער האנד, דאס נור דורך דיעזע העטצערעדען אויפגערעגטע אנטי-סעמיטען דיא סינאגאגע, אויס ראכע געגען דיא יודען, אין בראנד געשטעקט. אללײן דיא דייטשען אנטי-סעמיטען וואוסטען דען פערדאכט דיעזער בראנדשטיפטונג דורך אויפגעשטעללטע פאלשע צייגען אויף דיא יודען זעלבסט צו לענקען. נאמענטליך געגען פיער פערזאנען ריכטעטען זיך דיא אויסזאגען דיעזער צייגען, נעמליך געגען דען גרייזען, האכגעאכטעטען הירשמאנן אונד זיינען יונגפערהייראטעטען זאהן; פערנער געגען דען סינאגאגענ-דיענער לעסהיים אונד זיינען יונגען קנאבען. דיא סינאגאגע וואר נעמליך אלט אונד ענגע, אונד דא זעלבע אויף 20,000 מארק פערזיכערט וואר, זא בעהויפטעטען דיא אנטי-סעמיטען, דיא יודען העטטען זעלבסט דיא סינאגאגע אין בראנד געשטעקט, דאמיט זיא ביא דער אססעקוראנץ 20,000 מארק ערהאלטען אונד היעפיר איינע נייע, גערייםיגע סינאגאגע אויפפיהרען קאננען. — דא דיא געשווארענען עבענפאללס אנטי-סעמיטען ווארען, זא שפראכען זיא געגען דיא אהנע אללען גרונד אנגעקלאגטען יודען דאס „שולדיג" אויס. דער געריכטסהאף פערורטהיילטע זאדאנן דען גרייזען הירשמאנן צו דרייא מאנאטען אונד זיינען זאהן צו זעכס מאנאטען געפענגניס; פערנער דען סינאגאגענ-דיענער לעסהיים זאגאר צו פיער יאהרען צוכטהויז אונד פיער יאהרען עהר-פערלוסט, וועהרענד דער קליינע קנאבע לעא לעסהיים אין איינע זאגענאננטע „בעססערונגס-אנשטאלט" געשטעקט ווערדען זאללטע. — דער פערטהיידיגער דער אנגעקלאגטען, דר. סעללא, אפפעללירטע אינדעס געגען דיעזעס אורטהייל אונד פארדערטע, דאס איינסטווייליגען דיא פעראורטהיילטען אויף פרייעם פוסע בלייבען זאללען! — דער געריכטסהאף יעדאך וואללטע בעציגליך דעם סינאגאגענ-דיענערס לעסהיים דיעזער פארדערונג קיינע פאלגע לייסטען, אונד זא מוסטע דער אונגליקליכע אין האפט בלייבען. — דאס רייכסגעריכט האב נון דאס ערוועהנטע אורטהייל דעס ניי-שטעטטינער געריכטסהאפעס אויף אונד פערוויעז דען געגענשטאנד איינעם גאנץ אנדערען געריכטס-האפע צו נייערליכער אונטערזוכונג. האפפענטליך ווערדען דיא געשווארענען צו קאניטין דאך קיינע זאלך איינגעפליישטע אנטי-סעמיטען זיין, אום געגען בראווע אונד רעדליכע מענשען, אים בלאסעם האססע, דאס „שולדיג" אויסצושפרעכען. עס איזט זעלבסט-פערשטענדליך, דאס וויר איבער דען גאנג דער נייערליכען פערהאנדלונג דיעזעס שווינדעל-פראצעססעס אויספיהרליך בעריכטען ווערדען.

* (איין „טרויריגער מוטה".) דיעזער טאגע פערשוואנד היער אין דער הויפטשטאדט דער 16-יעהריגע גימנאזיאל-שילער היינריך פריינז אויס דעם עלטערליכען הויזע. אללע נאכפארשונגען איבער דען אויפענטהאלט דעם יונגען בורשען בליעבען ערפאלגלאז. — דען לעטצטען פרייטאג נון וואורדע דער קנאבע אים וויינקעללער זיינעס פאטערס, אים טעטעניער געבירגע שטארט אויפגעפונדען. דער לייכטזינניגע, יונגע שטודענט האטטע זיך מיט איינעם רעוואלווער איינע קוגעל דורך דען קאפף געיאגט. ביא דער לייכע וואורדען אויך מעהרערע בריעפע אן דיא עלטערן, אן דיא געשוויסטער אונד אויך אן איינען שול-קאללעגען געפונדען. אויס דיעזעם לעטצטען בריעף גיעהט זא פיעל הערפאר, דאס היינריך פריינז מיט איינעם קאללעגען איבער דען „מוטה צום זעלבסט-מארדע" געשטריטטען. דא זאגטע אבער היינריך פריינז צו זיינעם קאללעגען: „דיא ביזט וואהל פייג, דאך וואס מיך בעטריפפט, דא זאללסט דיא עס באלד ערפאהרען, דאס איך צו אללעם מוטה האבע!" — ריכטיג האט דער איבערשפאננטע פריינז געצייגט, דאס ער דען טרויריגען מוטה צור אויספיהרונג איינעס זעלבסט-מארדעס האטטע! מערקווירדיג היעביא איזט, דאס יענער שטודענט, דער מיט פריינז דיעזען שטרייט האטטע, זייטדעם ער דען הינטערלאססענען בריעף זיינעס שולפריינדעס ערהאלטען, עבענפאללס פערשוואונדען איזט. — מאן פירכטעט, דאס אויך דיעזער איינען זעלבסטמארד בעגעהען ווירד, אום ניכט וועניגער מוטהיג צו ערשיינען, אלס זיין פריינד היינריך פריינז עס געוועזען! — זאלך טרויריגע בעגריפפע האט דיא הייטיגע יוגענד פאן כאראקטער-פעסטיגקייט אונד מוטה! וואהרליך, ניכט דאצו געהארט מוטה, אום זיינעם לעבען לייכטזינניגען הערצענס איין געוואלטזאמעס ענדע צו מאכען, זאנדערן אום אין דער וועלט דורך רעדליכע ארבייט לעבען צו קאננען! וואהרליך! ניכט צום שטערבען געהארט ווירקליכער מוטה, זאנדערן עבען צום לעבען, ווענן מאן דיעזעס לעבען בין צו ענדע ריין אונד מאקעללאז ערהאלטען וויל. — (דער פאטער דעס ערוועהנטען שול-פריינדעס דעס זעלבסט-מערדערס ערקלערט נון אין דען בלעטטערן, דאס זיין זאהן ניכט פערשוואונדען זייא, אונד דיעזער עבען דען זעלבסט-מארד אלס „פייגהייט" בעצייכנעט האטטע, וועהרענד פריינז דען זעלבסט-מארד אלס דען „האכסטען גראד דעס מוטהעס" ערקלערטע, דען עבען נור ער בעזיטצע!)

* (איין ערשיטטערנדעס בעגרעבניס.) אים זאמבאר (באטשער קאמיטאט) ווירד בעריכטעט: „דיעזער טאגע שטארב היער אין יונגער קויפמאנן, נאמענס דאוויד גאלדשטיין. דערזעלבע לייסטעטע זאציזאגען קראנקען-וועטטער-דיענסטע ביא זיינעם שווער ערקראנקטען ברודער, וואדורך ער זיך זעלבסט איינע טאדטליכע קראנקהייט צוצאג. דיעס וואר שאן אן אונד פיר זיך זעהר ריהרענד. אללײן דער יונגע מאנן וואר אויך ברייטגאם, וואדורך זיינע בעערדיגונג איינע וואהרהאפט ערשיטטערנדע געשטאלט אננאהם, אינדעם פאר דעם טרויער-וואגען דיא אונגליקליכע ברויט מיט דעם מארטען-קראנצע צו שטערנד אונד יאממערנד איינהערשריטט. צור זייטע דעם טרויער-וואגענס גינגען פיער מעדכען אונד פיער יונגע לייטע, אין טיעפעם שוואריין געקלייידעט, מיט ברעננענדען פאקעלן. אים פרידהאפע וואר עס דער גרייזע גראספאטער, דער איבער זיינען פריה-פערשטארבענען ענקעל איינע טיעף ערגרייפענדע טרויער-רעדע היעלט, דאס קיין אייגע טראקען בליעב. (נון, וויר גלייבען ניכט, דאס אלל דיעזע פארגענגע ביא דער בעערדיגונג דען יידישען ריטען געגען ענטשפרעכען; אללײן איינע בעזאנדערע עהרען-בעצייגונג האט דער פערשטארבענע יונגע מאנן געוויס פערדיענט, דער זיך דיא טאדטליכע קראנקהייט דאדורך צוצאג, דאס ער זא געפאהרפאלל אונד געוויססענהאפט זיינעם ברודער בייגעשטאנדען!)

* (200,000 גולדען ביא דער הויפט-פאסט געשטאהלען!) פארגעסטערן אבענדס, געגען 7 אוהר, איזט ביים הויפט-

פֿאַלליעטאָן.

אונזערע צייט.

(9-טע פארטזעטצונג.)

X קאפיטעל

זייט איינער דענקווירדיגען האכציט, ביא דעריען פייער היינריך דער שאנען מאטהילדע וויעדער איינמאל אין דיא אייגען געזעהען האטטע, הירטע ער דאס הויז ניכט מעהר צו מיידען, אין וועלכעם דאס מעדכען איהם איממער גלייך פרייא שאן, גלייך הייטער לעכעלנד עמפפינגען. ער העטטע פאן הארטעם שטאפף זיין מיססען, אום זא פיעל פריינדליכקייט ניכט צו ערוויעדערן, דיא איהם היער ענטגעגענגעבראכט וואורדע.

דיא הויספרויא, פאן וועלכער דיא טאכטער ערצעהלטען, דאס זיא נון זייט יאהרען איממער שוואכער ווארדע אונד איממער ענגסטליכער דיא בעריהרונג מיט אנדערען מענשען פערמיעדע. פרויא פאן קאראשי, דיא זיך זאגסט אללאבענדליך זעהר פריה אין איהר שלאפציממער צוריקצאג — אויך ווענן געזעללשאפט דא וואר — זיא קאננטע נון ביז געגען מיטטערנאכט אונטער מונטערען געשפרעכען דאזיטצען, זא אפט היינריך איין פאאר שטונדען ביא דען קאראשי צוברראכטע. אונד היינריך קאם אפט, זא אפט, דאס עס איהן צו בעקלעמטען אנפינג אונד ער זיך ענדליך זעלבסט דיא בעשרענקונג אויפערלעגטע, נור צווייםאל אין דער וואכע פארצושפרעכען. פרויא פאן קאראשי פאנד דיעזע איינריכטונג אין דער ארדנונג, אונד זא רעגעלמעסיג ערשיען ער נון אם מאנטאג אונד פרייטאג אין קאראשיס הויזע, זא בעהאגליך וואר עס איהם אויף זיינעם פלאטצע, דען דריטטען פאם פענסטער, צווישען עזא אונד דער מיטטע, מאטהילדע געגענאיבער, דאס ער אן איין ענדע דיעזעס פאראדיעזישען צושטאנדעס ניכט דענקען דורפטע אונד מאכטע.

מאטהילדע וואס איממער זא שטילל אויף איהרעם שטוהלע, זא דאס דיא נור פינפצעהן-יעהריגע עזא איהר דאריבער אפט פארווירפע מאכען מוסטע.

איך אין היינריכס געגענווארט שאלט זיא דיא עלטערע שוועסטער איינמאל וועגען איהרער צוריקהאלטונג; מאטהילדע אבער אפפענעטע גאנץ לייזע דיא ליפפען, דאס קוים דיא רייהען דער צעהנע הינדורכבליטצטען, אונד זאגטע, עטוואס ווייטער שטאקענד:

„גערבען, דיא מאכסט עס מיר זא בעקוועם, דיא זאגסט אונד פראגסט זא זעלבער אללעס, וואס איך מיט דעם העררן דאקטאר שפרעכען וואללטע. איך בין נון זא היימטיקיש מיקע ניכט, ערפאהרע דאך אללעס, וואס איך וויססען וויל, אונד בריכטע מיר ניעמאלס וועגען איינער איבערפליססיגען פראגע צו שעמען, וויא דיא דאך שאן מאנך ליעבעס מאל."

ווירקליך איסערטע זיך דיא צוניינונג, וועלכע עזא אין איהרער לעבהאפטען ארט צו היינריך געפאסט האטטע, אין דער וייזע, וויא איינע שוועסטער מיט איינעם בעפריינדעטען לעהרער פערקעהרט. איממער וואר זיא אום איהן בעשעפטיגט, איממער האטטע זיא איהרע בעוועגליכען, נייגיריגען אויגען אויף איהן געריכטעט, אונד אים איבער פאסטע זיא איהן וואהל נאר ביא דער האנד; זיא מוסטע דעסהאלב פאן מאמא געטאדעלט ווערדען, נאך אפטער אבער וועגען דער אונציעמליכען פראגען, דיא זיא אן איהן שטעללען קאננטע. דאך עס וואר וועדער מיט דער אונציעמליכקייט נאך מיט דעם מאדעל נאר זא שלימם. זיא וואר זא נייגיריג וויא איין קאנאריענפאגעל, דער איך ערנסט זיין קלייגעם קאפפכען דרעהט, ווענן ער עטוואס פרעמדעס ערבליקט; דער אבער ליזט טריללערנד צו זיינעם שטיקכען צוקער צוריקקעהרט, זאבאלד ער דאס נייעס ניכט באלד ערפארען האט.

זא הירטע עזא איהרע באלד אלט-קלוגען, באלד קינדישען בעמערקונגען אין אללע געשפרעכע מענגען, דיא זיא דאדורך בעלעבטע. נור ביא דער ערארטערונג איינעס געגענשטאנדעס מוסטע עזא דאס ציממער פערלאססען. פאללס מאן ניכט פארצאג, דאריבער צו שפרעכען, ווענן זיא דורך איהרע שלאפריגקייט אין איינעם אנדערען ריטש פעסטגעהאלטען וואורדע.

אונד ווערטוואס — זא אפט דיא פרייגדע איבער דאס עהעפאאר וועדעשהאשיאי אונד עממא שפרעכען וואללטען. נאב עס אויך אללען ווישען ריקיכטספאללע פערשוויינונגען, טראטצדעם דאס איסער היינריך, דעם ארצטע דער בלאססען, יונגען פרויא, ניעמאנד איינענטליך עטוואס בעשטימטעס צו בעריכטען געהאבט העטטע.

פרויא פאן קאראשי זעלבסט וואר ניכט וויא איממער, זיא איבערוואנד זיך אונד נעננטע עממא היע, אונד דא אויף איין זאלכער בעזוך נאב מעהר צו דענקען, אלס צו שפרעכען.

מאן פינדעט וועשהאשיאי ניכט צו הויזע, מאן ווירד פאן איינעם זעהר פארנעהמען, זעהר אימפאזאנטען דיענער ביא פרויא עממא אנגעמעלדעט, דיא דער בעזוכערין ערשרעקט אים איהרעם ציממער אויף דען גאנג ענט.